

YEŞİL SOL
PARTİ

TBMM
YEŞİLLER VE SOL GELECEK PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 21225

Tarih : 19-09-2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

Serhat EREN

Diyarbakır Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	İnsan Haklarını İnceleme
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 4-10-2023	Esas No: 2/1600

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
1 9 Eylül 2023
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
1 9 Eylül 2023
No: 1286571

GENEL GEREKÇE

Türkiye ile PKK arasında 1984'ten beri süren silahlı çatışmalarda yaşamını yitiren örgüt üyelerinin cenazelerine ve mezarlarına saldırılarla karşılaşmaktayız. Bunun yanı sıra PKK ile bağlantılı suçlardan hapis cezası alıp da hapisanede iken yaşamını yitiren insanların da cenazelerine ve mezarlıklarına saldırılar olmaktadır.

İnsan Hakları Derneği'nin 2011 yılında açıklamış olduğu Türkiye'deki toplu mezarlarla ilgili raporunda tespit edilebilen 253 toplu mezarda 3248 sayıda kişinin gömülü olduğu, bu mezarların büyük çoğunluğunun son çeyrek yüzyılda Türkiye'deki silahlı çatışmalarda yaşamını yitirmiş silahlı örgüt üyeleri ile 1990'lı yıllarda Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde gözetim altında kaybedilip öldürülmüş insanlara ait mezarlar olduğu anlaşılmaktadır.¹

Bu mezarların usulüne göre açılması, kimlik tespitinin yapılması, cenazelerin usulüne göre ailelere teslimi ve usulüne göre gömülmesi için yasal düzenlemelerin yapılması, uygulamada da işlemlerin insan onuruna ve gömülme hakkına uygun yürütülmesi gerekmektedir. Herkesin gömülme ve bir mezara sahip olma hakkı herhangi bir hukuki metinde yazılması gerekmeyecek kadar doğal bir haktır.

Gömülme hakkı da insan onuruna saygı ilkesi de sadece bugünün meselesi değildir. Antik Yunan'da Sofokles'in Antigone tragedyasına göre, Antigone'nin iki erkek kardeşi vardır ve iki kardeş Thebai kentinin kralı olmak için savaşırlar. Savaşta her ikisinin de ölümü üzerine dayıları Kreon tahta geçer. Kreon, kardeşlerden Eteokles'i geleneklere uygun bir cenaze töreni ile gömerken, vatanına yabancı bir orduyla saldırdığı gerekçesiyle Polyneikes'i vatan haini ilan eder ve cesedinin kurtlara kuşlara yem olması için savaş alanında bırakır. Cesedi gömmeye kalkacak kişinin de öldürülmesini emreder. Ancak kız kardeş Antigone böyle bir utançla yaşamaktansa ölümü göze alarak erkek kardeşinin cesedini gömer ve ceza olarak mezara kapatılır.

Mezarlıklar, yaşamını yitiren örgüt üyelerinin ailelerinin ve yakınlarının yas süreçlerini yaşayabileceği alanlar olması itibarıyla silahlı çatışmalardan kaynaklanan toplumsal travmanın giderilmesinde önemli işlevler üstlenmiştir.

2013-2015 yıllarındaki barış ve çözüm sürecinin bozulmasından sonra dozunu iyice artıran çatışma ve şiddet, cenazelere ve mezarlıklara saldırıya kadar varmıştır. 19 Aralık 2017'de Bitlis ilinin Yukarıölek köyündeki Garzan Mezarlığı'ndan 268 cenaze, bazılarının defin ruhsatı olmasına rağmen, ailelere haber verilmeksizin iş makineleriyle tahrip edilerek çıkartılmıştır.² Mezarlığa kepçelerle saldırarak cenazeleri çıkaranlar hakkında yapılan suç duyuruları takipsizlikle sonuçlanmıştır.³ Daha sonra İstanbul Adli Tıp Kurumu'nda kimlik tespiti için cenazelerden örnekler alındıktan sonra İstanbul'da bulunan Kilyos Mezarlığı içinde bir kaldırım dibine gömüldüğü basına yansımış, Özgürlük için Hukukçular Derneği Kilyos Mezarlığı ile ilgili bir rapor yayınlamıştır.⁴ O günden bugüne Diyarbakır, Lice, Silvan,

¹ <http://www.ihddiyarbakir.org/Content/uploads/f995301c-899b-4e94-9c95-6e1b9c1d0806.pdf>

² <https://artigercek.com/guncel/ihd-den-garzan-mezarligi-raporu-43968h>

³ <https://m.bianet.org/bianet/yasam/248434-garzan-mezarligi-ve-sonucsuz-suc-duyurulari>

⁴ <https://ozgurlukicin hukukcular.org/tr/detay/kilyos-mezarligi-gozlem-raporu>

Bingöl, Hakkâri, Van Erciş gibi pek çok yerde mezarlıklara saldırılar gerçekleşmiştir.

Mezarlıklara saldırı sadece bizzat devlet görevlileri tarafından değil, fakat çoğu zaman onların yönlendirmesiyle ve gözetiminde bazı sivil kişilerce de yapılmıştır. Bu durumda da savcılıklarca etkili soruşturmalar yürütülmediği için failer bulunmamakta ve cezalandırılmamaktadır.

Bazen de mezar taşlarının suç teşkil ettiği, terör örgütü propagandası suçunu oluşturduğu iddiasıyla mezarlıklar kolluk ya da jandarma tarafından tahrip edilmiş, köy muhtarları aranarak, ailelere *"mezarlıklarda bulunan mezar taşlarını kırın, fotoğrafları da bize gönderin"* şeklinde talimatlar verilmiştir.

En son 30 Ağustos 2023 tarihinde Erzincan L Tipi Kapalı Cezaevi'nde hükümlü iken yaşadığı sağlık sorunlarının tedavisi için kaldırıldığı hastanede yaşamını yitiren 70 yaşındaki Şakir Turan'ın cenazesi, fiziki bir saldırı olmasa da benzer bir tutumla ve niyetle bekletilmek suretiyle zulme uğramıştır. Cenazenin Mardin'e defin için götürülmesi sırasında, Diyarbakır Yenışehir Kaymakamlığı İlçe Jandarma Komutanlığı Kontrol Noktasında cenaze aracı durdurulmuş, akşam 21.30 saatlerinde kontrol noktasında durdurulan cenaze, Yeşil Sol Parti milletvekillerinin yoğun çabası ve gayretleriyle ancak gece saat 12:00 civarında Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim Hastanesi morguna kaldırılabilmiştir. Sabah saatlerinde Şakir Turan'ın Antalya'dan gelen ailesi cenazelerini morgdan alarak Mardin'e doğru yola çıkmak istediklerinde yine kolluk güçleri tarafından engellenmiş ve ancak 2 saatlik bir tartışma sonrasında cenazenin Mardin'e götürülmesine izin verilmiştir. Yani cenaze toplamda keyfi bir şekilde yaklaşık 6 saat bekletilmiştir. Öte yandan kolluk kuvvetleri kitlesel bir defin yapılmaması için aileyi sürekli uyararak taciz etmiştir.⁵

Cenazelere saldırılar bunlarla da sınırlı olmamıştır. Yaşamını yitiren HPG'li Yılmaz Uzun'un kemikleri babası İsmail Uzun'a 1 Eylül 2023'te bir kutu içerisinde teslim edilmiş, cenazenin aileye kutu içinde teslim edildiği gün ise askerler, defnedileceği köyün muhtarını arayarak camide cenaze namazı kılınmasına yasak getirildiğini belirtmiş, Erzurum'un Tekman ilçesine bağlı Çukuryayla köyünde her evin önüne asker yerleşerek köylülerin cenaze merasimine ve taziyeye katılması engellenmiştir. Üç gün boyunca köyün camisinde ezan okunmamıştır. Sokağa çıkma yasağındaki çatışmalarda yaşamını yitiren Hakan Arslan'ın kemikleri 7 yıl aradan sonra babasına bir torba içerisinde 29 Ağustos 2022'de teslim edilmiştir. Dersim'de yaşamını yitiren Agit İpek'in kemikleri ise önce İstanbul Adli Tıp Kurumu'ndan Tunceli Savcılığı'na, buradan da Diyarbakır Savcılığı'na PTT kargo yoluyla gönderilmiştir. 10 Nisan 2020'de aile cenazeye ait kemikleri, Diyarbakır Adliyesi Adli Emanet Bölümü'nden teslim almıştır.⁶ Yine, o dönem HDP eş genel başkan yardımcısı olan Aysel Tuğluk'un annesinin cenazesi, Ankara Gölbaşı İncek Mezarlığı'nda defnedilirken ırkçı faşist bir grubun saldırısına uğramış, saldırgan grubun kalabalıklaşması ve gerekli tedbirlerin alınmaması nedeniyle aile cenazeyi bir daha saldırıya uğraması riskini göze alamayacakları için tekrar topraktan çıkarıp

⁵<https://artigercek.com/guncel/cezaevinde-olen-hasta-tutuklu-sakir-turanin-cenazesi-saatlerce-bekletildikten-263475h>

⁶ <https://www.gazeteduvar.com.tr/gundem/2020/04/10/pkklinin-cenazesi-kargoyla-aileye-gonderildi>

Dersim’de defnetmeye karar vermiştir.⁷

Cenazenin teslimi ve gömülmesinin insani ölçütler gözetilerek gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Anayasa’da ve uluslararası tüm insan hakları belgelerinde insan onuruna saygı, en temel ilke olarak sayılmış ve korunacağı sözü verilmiştir. İnsan onuru, sadece kişi nefes aldığı sürece sahip olunan bir değer değil, yaşamını yitirdikten sonra da insan onuruna yakışır bir şekilde inandığı biçimde veya örf adetlerine uygun bir şekilde gömülmeyi ve cenazenin, cenazeye ait kemiklerin hiçbir zaman zarar görmemesini ve insan onuruna yaraşır şekilde taşınması, nakledilmesi ve teslim edilmesini de kapsar.

Ölüye Saygı ve Adalet İnisiyatifi, 1 Eylül Dünya Barış Günü’nde “*Barış inşası, ancak tüm cenazelerin insan haysiyetine yakışır şekilde defnedildiği bir toplumda mümkündür. Ölülerin saatlerce polis ablukasına alındığı, mezarların tahrip edildiği, cenazelerin ailelere haber verilmeden kimsesizler mezarlığına alelacele defnedildiği, bir kutu içerisinde teslim edildiği bir toplumda demokrasiyi, eşitliği ve barışı inşa ederek bir ortaklık kurmak mümkün değildir. Ölülere yönelik eziyet içinde yaşadığımız tüm toplumsal ilişkileri bozmakta ve eşitlikçi bir arada yaşam kurma ihtimalimizi imkânsız hale getirmektedir. Bu eziyetin ne politik ve etik düzeyde ne haklar ve özgürlükler düzeyinde ne de dinsel ve etik gerekçelerle açıklanması, meşrulaştırılması, normalleştirilmesi ve kabul edilmesi mümkündür.*” şeklinde bir açıklama yapmıştır.

Mezarlıkları ve cenazeleri korumak için mevzuatta düzenlenmiş bir takım hükümler mevcutsa da bunlar gömülme hakkına dair kapsamlı bir koruma sağlamamakta ve ayrıca yaşanan vahim olayların bir daha yaşanmaması adına caydırıcı bir ceza yaptırımını sunmamaktadır.

- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun Hürriyete Karşı Suçlara ilişkin yedinci bölümünde İnanç, düşünce ve kanaat hürriyetinin kullanılmasını engelleme başlıklı 115. maddesi şu şekildedir:

İnanç, düşünce ve kanaat hürriyetinin kullanılmasını engelleme

Madde 115- (1) Cebir veya tehdit kullanarak, bir kimseyi dini, siyasi, sosyal, felsefi inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya veya değiştirmeye zorlayan ya da bunları açıklamaktan, yaymaktan meneden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) (Değişik: 2/3/2014-6529/14 md.) Dini inancın gereğinin yerine getirilmesinin veya dini ibadet veya ayinlerin bireysel ya da toplu olarak yapılmasının, cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla engellenmesi hâlinde, fail hakkında birinci fıkraya göre cezaya hükmolunur.

(3) (Ek: 2/3/2014-6529/14 md.) Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla bir kimsenin inanç, düşünce veya kanaatlerinden kaynaklanan yaşam tarzına ilişkin tercihlerine müdahale eden veya bunları değiştirmeye zorlayan kişiye birinci fıkra hükmüne göre ceza verilir.

⁷ [https://www.evrensel.net/haber/332345/ayssel-tuglukun-annesinin-cenazesine-saldiri](https://www.evrensel.net/haber/332345/ayysel-tuglukun-annesinin-cenazesine-saldiri)

- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun Şerefe Karşı Suçlara ilişkin sekizinci bölümünde Kişinin Hatırasına Hakaret başlıklı 130. maddesi ve şikayete ilişkin 131. maddesi şu şekildedir:

Kişinin hatırasına hakaret

Madde 130- (1) Bir kimsenin öldükten sonra hatırasına en az üç kişiyle ihtilat ederek hakaret eden kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Ceza, hakaretin alenen işlenmesi halinde, altıda biri oranında artırılır.

(2) Bir ölünün kısmen veya tamamen ceset veya kemiklerini alan veya ceset veya kemikler hakkında tahkir edici fiillerde bulunan kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Soruşturma ve kovuşturma koşulu

Madde 131- (1) Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı işlenen hariç; hakaret suçunun soruşturulması ve kovuşturulması, mağdurun şikayetine bağlıdır.

(2) Mağdur, şikayet etmeden önce ölürse, veya suç ölmüş olan kişinin hatırasına karşı işlenmiş ise; ölenin ikinci dereceye kadar üstsoy ve altsoy, eş veya kardeşleri tarafından şikayette bulunulabilir.

- Aynı Kanun'un Mal Varlığına Karşı Suçlara ilişkin onuncu bölümünde İbadethaneler ve Mezarlıklara Zarar Verme başlıklı 153. maddesi şu şekildedir:

İbadethanelere ve mezarlıklara zarar verme

Madde 153- (1) İbadethanelere, bunların eklentilerine, buralardaki eşyaya, mezarlara, bunların üzerindeki yapılara, mezarlıklardaki tesislere, mezarlıkların korunmasına yönelik olarak yapılan yapılara yıkmak, bozmak veya kırmak suretiyle zarar veren kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen yerleri ve yapıları kirleten kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Birinci ve ikinci fıkralardaki fiillerin, ilgili dini inancı benimseyen toplum kesimini tahkir maksadıyla işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır.

- Aynı Kanun'un Uluslararası Suçlar'a ilişkin birinci bölümünde İnsanlığa Karşı Suçlar başlıklı 77. maddesi şu şekildedir:

İnsanlığa karşı suçlar

Madde 77- (1) Aşağıdaki fiillerin, siyasal, felsefi, ırki veya dini saiklerle toplumun bir kesimine karşı bir plan doğrultusunda sistemli olarak işlenmesi, insanlığa karşı suç oluşturur:

a) Kasten öldürme.

- b) *Kasten yaralama.*
- c) *İşkence, eziyet veya köleleştirme.*
- d) *Kişi hürriyetinden yoksun kılma.*
- e) *Bilimsel deneylere tabi kılma.*
- f) *Cinsel saldırıda bulunma, çocukların cinsel istismarı.*
- g) *Zorla hamile bırakma.*
- h) *Zorla fuhşa sevk etme.*

Mevcut hükümlerin yukarıda açıklanan nedenlerle gömülme hakkına dair somutlaşabilecek her türlü eylem ve davranışı kapsamı ve caydırıcı yaptırımlar sunması adına aşağıdaki değişikliklerin yapılması gerekmektedir:

1. 115. Maddedeki “İnanç, düşünce ve kanaat hürriyetinin kullanılmasını engelleme” suçuna ilişkin,
 - a) 2. fıkrada “*Dini inancın gereğinin yerine getirilmesinin veya dini ibadet veya ayinlerin bireysel ya da toplu olarak yapılmasının*” dan sonra gelmek üzere “*veya gömülmenin*” kelimeleri eklenmelidir. Gerekçede açıklandığı üzere yaşanan olaylar sadece cenazeye veya mezarlıklara saldırı değil aynı zamanda gömülme hakkının engellenmesini teşkil etmektedir.
2. 130. ve 131. Maddedeki “Kişinin hatırasına hakaret” suçuna ilişkin,
 - a) Suçun cezası 4 yıldan 8 yıla kadar şeklinde değiştirilmelidir. Verilen cezalar HAGB, erteleme veya adli para cezası sınırında kaldığı sürece caydırıcı olmamaktadır.
 - b) Bu suçun dil, ırk, renk, cinsiyet, cinsel yönelim, siyasi düşünce, felsefi inanç, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilerek işlenmesi halinde tıpkı 153/3’teki gibi üçte bir oranında artırım öngörülmelidir.
 - c) Ayrıca bu suçun kamu görevlisi tarafından göreviyle bağlantılı olarak işlenmesi veya kamu görevlisinin gözetim ve yönlendirmesi altında olan kişilerce işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılmalıdır. Çünkü çoğunlukla bu suçların belediye çalışanı, asker, polis, korucu gibi kamu görevlileri tarafından işlendiği veya bu kişilerin özellikle de köylerde para karşılığı başkalarına bu eylemleri gerçekleştirdiği bilinmektedir.
 - d) Öncelikle 130/2. maddede düzenlenen *bir ölünün kısmen veya tamamen ceset veya kemiklerini alan veya ceset veya kemikler hakkında tahkir edici fiillerde bulunma suçunda*, henüz kimliği tespit edilememiş ve Kimsesizler Mezarlığı’na gömülmüş cenazelere saldırı söz konusu olduğunda, “kimsesiz” sayıldıkları için mağdur sıfatıyla şikayetçi olunamamakta ve soruşturma açılamamaktadır. Bu sebeple kimliği tespit edilememiş cenazelerde şikayet, soruşturma koşulu olmaktan çıkarılmalıdır.

3. 153. Maddedeki “İbadethanelere ve mezarlıklara zarar verme” suçuna ilişkin,
- a) 153/1. maddede ilk cümlede “*İbadethanelere, bunların eklentilerine, buralardaki eşyaya*” dan sonra gelmek üzere, “*defin ruhsatı olmasa dahi*” cümlesi eklenmelidir. Çünkü özellikle köylerde mezarlık olarak kullanılan fakat defin ruhsatı alınmamış veya kimsesizler mezarlığına yönelik bu saldırılar olmaktadır. Fakat burada önemli olan o yapının fiili olarak mezarlık olarak kullanılması ve o yapının altında bir cenazenin bulunduğu gerçeğidir.
 - b) Suçun cezası 4 yıldan 8 yıla kadar şeklinde değiştirilmelidir. Verilen cezalar HAGB, erteleme veya adli para cezası sınırında kaldığı sürece caydırıcı olmamaktadır.
 - c) 153/3. maddede mezarlığa saldırı söz konusu olduğunda yalnızca “dini inancı sebebiyle tahkir maksadıyla işlenmesi” artırım sebebi olarak düzenlenmiştir fakat bu eksiktir. Bu suçun dil, ırk, renk, cinsiyet, cinsel yönelim, siyasi düşünce, felsefi inanç, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilerek işlenmesi halinde de artırım öngörülmelidir.
 - d) Ayrıca bu suçun kamu görevlisi tarafından göreviyle bağlantılı olarak işlenmesi veya kamu görevlisinin gözetim ve yönlendirmesi altında olan kişilerce işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılmalıdır. Çünkü çoğunlukla bu suçların belediye çalışanı, asker, polis, korucu gibi kamu görevlileri tarafından işlendiği veya bu kişilerin özellikle de köylerde para karşılığı başkalarına bu eylemleri gerçekleştirdiği bilinmektedir.
4. 77. Maddedeki “İnsanlığa karşı suçlar” suçuna ilişkin,
- a) İnsanlığa karşı işlenmiş suçlar kapsamındaki suçlar, sadece *siyasal, felsefi, ırki veya dini saiklerle* değil, dil, renk, cinsiyet, cinsel yönelim, mezhepsel nedenlerle işlendiğinde de bu kapsamda sayılmalıdır.
 - b) (1) fıkrası olarak “*Bir ölünün kısmen veya tamamen ceset veya kemiklerini alma veya ceset veya kemikler hakkında tahkir edici fiillerde bulunma*” suçu,
 - c) (i) fıkrası olarak “*Mezarlara, bunların üzerindeki yapılara, mezarlıklardaki tesislere, mezarlıkların korunmasına yönelik olarak yapılan yapılara yıkmak, bozmak veya kırmak suretiyle zarar verme*” suçu eklenmelidir.

TÜRK CEZA KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 115. maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

(2) (Değişik: 2/3/2014-6529/14 md.) Dini inancın gereğinin yerine getirilmesinin veya dini ibadet veya ayinlerin bireysel ya da toplu olarak yapılmasının veya *gömülmenin* cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla engellenmesi hâlinde, fail hakkında birinci fıkra göre cezaya hükmolunur.

MADDE 2- 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 130. maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

(2) Bir ölünün kısmen veya tamamen ceset veya kemiklerini alan veya ceset veya kemikler hakkında tahkir edici fiillerde bulunan kişi, *dört yıldan sekiz yıla* kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

MADDE 3- 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 130. maddesine aşağıdaki üçüncü fıkra eklenmiştir:

(3) İkinci fıkradaki fiillerin, dil, din, ırk, renk, cinsiyet, cinsel yönelim, siyasi düşünce, felsefi inanç, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilerek işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır.

MADDE 4- 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 130. maddesine aşağıdaki dördüncü fıkra eklenmiştir:

(4) Bu suçun kamu görevlisi tarafından veya kamu görevlisinin gözetim ve yönlendirmesi altında olan kişilerce işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

MADDE 5- 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 131. maddesine aşağıdaki üçüncü fıkra eklenmiştir:

(3) Yukarıdaki maddenin üçüncü fıkrasındaki fiillerin kimliği tespit edilmemiş ölünün ceset veya kemiklerine karşı işlenmesi halinde şikayet aranmaz.

MADDE 6- 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 153. maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

(1) İbadethanelere, bunların eklentilerine, buralardaki eşyaya, *defin ruhsatı olmasa dahi* mezarlara, bunların üzerindeki yapılara, mezarlıklardaki tesislere, mezarlıkların korunmasına yönelik olarak yapılan yapılara yıkmak, bozmak veya kırmak suretiyle zarar veren kişi, *dört yıldan sekiz yıla* kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

MADDE 7- 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 153. maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

(3) Birinci ve ikinci fıkralardaki fiillerin, *dil, din, ırk, renk, cinsiyet, cinsel yönelim, siyasi*

düşünce, felsefi inanç, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilerek işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır.

MADDE 8- 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 153. maddesine aşağıdaki dördüncü fıkra eklenmiştir:

(4) Bu suçun kamu görevlisi tarafından veya kamu görevlisinin gözetim ve yönlendirmesi altında olan kişilerce işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

MADDE 9- 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 77. maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

(1) Aşağıdaki fiillerin, *dil, ırk, renk, cinsiyet, cinsel yönelim, siyasi düşünce, felsefi inanç, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilerek* toplumun bir kesimine karşı bir plan doğrultusunda sistemli olarak işlenmesi, insanlığa karşı suç oluşturur:

MADDE 10- 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 77. maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir:

(1) Bir ölünün kısmen veya tamamen ceset veya kemiklerini alma veya ceset veya kemikler hakkında tahkir edici fiillerde bulunma.

(i) Mezarlara, bunların üzerindeki yapılara, mezarlıklardaki tesislere, mezarlıkların korunmasına yönelik olarak yapılan yapılara yıkmak, bozmak veya kırmak suretiyle zarar verme.

MADDE 11- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.